

نومرو : ۱۱۹

اداره خانه

ایستانبول، جغال اوغلی، دائرة اجتهاد

تهله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

اجتهاد

۹ تشرین اول ۱۳۳۰

آبونه

سـ لک ا لقی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

بمالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارمه

حریت فکریه ضادم

علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقمجموعه

مدیر مرخص : الرهامی صفا

ساحلك اوراده كى مقوس قسمنه دائماً بالق اغلرى
سربلش، قايق قولهنك مرديوهنه باغلامش، استاقوز
وقاريدس سبتلى بركناره ييغلمش در. تراسهك كوشه-
سندھ اسكى يىكى بر قاچ يلكن، مرديوهك آلتندھ قيريق
قانجه، ايكي اوچ پيرامش كورهك، صودستيسى، قاواطه،
قابا سونكر، بالق تىكنه-ي وسپتلى، صاچانك كنارندھ،
پنجرهك اوكنندھ كى اولطلر؛ هپ بوضعتكاهك اشياى
مهمه سيدرلر.

بر زمانلر يازموسمى سچيرديكم، وحى پك خوشمه
كىتيدىكى ايچون صوك بهارك اك صوغوق و فنا هوالى
كونلرينه قادار قالديغ بو كويده اك آي كچن وقتلرم - ديهه
بيليركم - بو ساحلده، و بو قلهك جوار تنهاسنده
اقشاملامشدر.

اختيار بالقجى يه ايلاك دفعه آلتندھ كوزل بر قيرلانغىچ
بالقيه قاينغنن چيقاركن ملاق اولمشدم. اوزون بويى،
براز نه كيلمش بلى، اق صاقللى، بلكه آلتش سنه در
ده كيز روزكارلر يه يانمش، قارارمش. رنكى، وبالخاصه،
وقور چهرهسى جالب دقتدى.

اوكون اختيارله صميمى بر صحبت تاسيسنه چاليشدم.
هرشيدن اول آلتندھ كى او كوزل بالنى صاين آلدن.
بض يرلرى قويو منكشه رنكى، قيرمزى ارغوان
كولكللى، پنه ايپكدن قانادلىرى، صورغوجيله بويوجك
قافاسى خوشمه كيدن بوپك ظريف ده كيز قوشنى اولادم.
اختياردن داها بالق ايستهدم. اوفاق بر تىكنه غايت
پارلاق صدف رنكلر يه ششمه دار كوموش بالقلىنى ياپدى.
فقط بانا برده اوفاق اسكمله كتيردى. ساكت ده كيزك
ساحل بويجه ايچنه قيور يلاق تميز قوملره كلدكدن صوكره
آچلوب غائب اولوركن ينه آچيقدن دوغرو عيني شكلده
بو كولهرك، اوزايارق تىكرر ايدن نارين دالغه سنه قارشى
اوطورمش قونوشيور دق. اختيارك اسمى «فرهاد» ايمش.
ياشنى صوردم: بوسنه حمد اولسون يىتمى بيتيردم.
ديدى. ده كيزه، آچيقلره، افقلره دوغرو باقدى؛ خفيفجه

صوسيز دوهلرك شد رحل ايتديكى، جيلانلرك اوينا شدينى،
صيرى توپلى قارت يابان دوموزلرينك سازقلر ايچندن فيرلايه رق
قاجدينى كورولور. يردن آتش يايلىمى كى دالغه لانان نسيم جار
ايچنده متروك قالمش بواقلم عظيمك «قورنه» ده دو كوله عيش
آلتون كوموش قاقهلى، ايچيلر ديزيلى، دجله وفرات اسمندھ كى
مائى قوشاغى آراسندن طاشان چهويك و كوزل حسن اسهرك
اك سربست ولاقيد عشوهرلىنى، اوراده كزوبده كورمه ينه
حقيقتك هيسچ بر قوت بلاغى تاثير ايتز ديه جكم!

اوراده آتلىر، نهرلر، اولدوروجى كونشلىر، حياتخشا
صولر، قيزلر، ايچكيلر، قتللر، آچقلر، فقرلر، شقاوتله
پيسلكلر، فقط... اعتراض ايديله ميه-جك بر بدويت جاهلهك
وقور اولدوغى قادار سرت وعنه پرور قهرمانلغه مستند، خچرلى
اولدوغى درجه ده يوموشاق بر شقاوت مطيعهسى واردر!...

باقىكز، مقاله مزك مساعده حجييهسى بيتدى، بز
حالا عراقدن دونه مدك. قولانغه كربلادن، مدينه دن،
وادى موسى دن سسلر كليور. كتابك بر چوق صحيفه لرى
«بى ترك ايدوب كچيور ميسك؟» ديه حايقيرييور و بو
نداي عتابك روحده بير اقدىنى آجى بر عقدده ايله سوزمى
كسيورم.

على لى مى .

كوچوك حكايه

اختيار بالقجى

قارتالك آرز بر باريله دگيزه اينن بساحلنده صاقلانمش،
اوفاق بر كوشه جى اختيارك، وقتيله صاغلام تحته لردن
ياييلمش، شيمدى آرتق رنكى قاراراق اتكلرى هان
يوصون طوتمش، قابلاماسنك بر قاچى آيريلش قولبهسى
اشغال ايدهددى.

اوچ دورت آياق مرديوهنه چيقيلان بو قولبهك
ده كيزه باقان جبهه سنده بويلى بوينه برده تراسهسى واردى؛
اوفاق قايى، ايكي دار پنجره، صوكره كنيش صاچاق
بو باراقهك بر نه اولدوغنه سزى اينانديرلر...

قولبهك آرقه سنده صندوق قادار بر كومس، اونك
اوكنندھ پك كوچوك بر باغچه، يازين بر قاچ كوك سبزهنك،
بر اوقادارده صاريلى قيرميزيلى چيچكلرك نشئه لى يريدر.
فقط، اختيارك متممات مالكانهسى بونلره بيتمز!

سحر انکیز بر تأثیر ایله محروم ایدوردی .

بر صبح کز مه می دونوشی اختیار بالقجی یه قوشدم .
اونی کوره جکم کلدیکی حالد اوج کون بر بری آرقه سی
صیرا استانبوله اینک مانعه سی زیارتمه حائل اولاشدی .
بویله اولامسه بیله او آقشام ابکی آرقه داشم بانا کله جکلردی .
لنیز وبلکه ده سوسلی بر بالق میکی بولا بیلیمک ایچون
هر کون اول فرهاد بابای زیارت مجبورتی واردی .

قوله یه دوغرو اینرکن اختیارک اوراده اولدیغنه
تماماً حکم ایتدم . چونکه قایق یوقدی ؛ بالقجی آوندن
داها دونمه مشدی . هم زیارتم ، هم او اقشامکی بالقلم ،
ایکیسی ده نتیجه سز ! . شو قادار که وقت داها ارکن ،
تا اوزاقلرده ابکی بالق قایغی دولاشیور ؛ بونلرک بری
هر حالد بنمکی ... برکناره یاصلاندیم . ابلق کونش ، مائی
سما ، مائی ده کیز ، قارشیمده چام اورمانلریله ده کیزه کلیشی
کوزمل یاییلمش شاد و مستریخ و برارده شاعرو قومار باز
آدلر ! اورته ده اوفاق بر واپور کیدیور . ده کیز قسماً
پارلاق ، بعض یرلری دونوق ، یقینلره دوغرو خارلی
و بوروشوق بر اطلس کبی نظر ربا خوشلغی وار . اختیار
بالقجی بکله مک ایچون بورادن داها کوزمل یراولاماز .
قوله ده سس اکسیک ده کل : طاووقلرک بر هجادن
عبارت غید غیدلری خوش ...

قایقلرک بری کلوردی . اونی اسکیش سیاه رنگی ،
صولوق یشیل کنار بویاسندن طانیدیم . اختیارک کوره ک
چکیشی پک بللی .

یارم ساعت صوکر قاووشدق !

— مرحبا ! . — مرحبا بکم ..

نه کتیردک باقلم ، دیمکه قالمادی . قایغک باش طرف
تخته سنک اوسته آتیلما سندن طاش سسی چیقان برچین
ماچون مخلوق ، بنکلی بر استاقوز کوزوکدی . قایغک
ایچینه ایکنجی دفه اکیلیشده بونارنک ده ا علاو ایتدی .
قایق باغلانندی ، اوفاق اسکمله هان کلدی ، سیغاره
ویرلدی ، یاقیلدی ، استاقوزلرده کتیرلدی . ایشته دورت
ذیروحدن یاییلما اوفاق بر مجلس ! ..

باشنی صالایارق « تام اللی سنه در شوده کیزله آرقه داشز ! »

دیدی ...

اللی سنه ! .. نه قادار سکون ایله کچرسه کچسین ، ینه
مدهش بر اوزونلق ، ایچنده ، دولتر سقوط ایده رک ، ملتر
توره یه جک بر مدتک ، بر عصرک یاریسی ...

نه ودهت بر بالقجی حیانتده بیله بواللی بیل البته
وقعه سز کچه میه جک . بن بواللی سنه لک حیات مشاق و مساعی
قارشیمده متواضع بر طور آاشدم . اختیار بالقجی یه بر
چوق شی صورمق ایستردم .

نجه اونک حسابانه دو قونمه جق طرزده قونوشمق
ممکندی . بن اونک یکرمی یاشندن باشلایارق حالا آق
صاقلانی چکن بو عمر کردبادی ، اک کوزمل ورنک آمیز
طلوعلر ، قیرمیزی — مور غروبیلر ، تاصباحلره قدر
کوکره بهرک صولت ایدن دلفه لر تضیق ایده رکن
خیالاتمی یالکز طبیعتک کوزمل ویا علوی تحوللرینه حصر
ایتمش اولیوردم .

فرهادله سیغاره لری میز یاقدق .

« اللی سنه ! .. » دیدم . اوکنه باقدی ، ایکی ثانیه جک
دوشوندی . ویردیکی جواب بر « نه ودهت » دن عبارت قالدی .
آرتق بویالک کوروشش اونک ایچون بلکه بوقیصه جق
سوزدن نضاه سنه متحمل ده کلدی ! . سه ویلی بالقلری می
آلارق آیریلدم .

اختیار بالقجی ییوقوشک تپه سندن ینه تدقیق ایدوردیم .
بن یورور یورومز اوده قایغنه کیرمش ، همان ایشنه
دالمشدی . اوکونک آقشامی ، غروبدن برآز اول اورادن
ینه کچدم . اختیارک اوفاجق باغچه سنده کی اوجاغی توتیور ،
کندیسی ده طویراق تجربه جکینی ییقایوردی .

آبی بالق ، یاخود استاقوز بولورسه بانا صاقلامسنی
اوکونکی ملاقاتم زده تنیه ایتدیکم ایچون اختیاره آرتق
هر کون بیله اوغرایه بیلیردم . او اقشام نه ویمه دوندیکم
وقت غرتلری می ، کتابلری می انتظام سکون ایله او قویامادم .
هر سطرده کوزومک اوکنه کویار اللی رقی ، اللی عددی ،
اللی تانه قیشلی یازلی سنه کلپور ؛ بنی حضور فکرمندن

— بوراده فقير، زنكېن بردر. كوكل قانون طائيرمى،
حالدن آكلارمى، هم بالقجى بيكارى بالقجى قىزى
سهومش، نه اولور؟

— خاير، شاشميورم. بالعكس پك خوشلانيورم.
بنده بيليرم كه بونك ايچون علم، زنكىنك شترده كل..
— چوق دوغرو سويله ديگنر. بونى بيلمه ينلر جاهل
ايشى ديرلر. فقط خوشلانمىكز، ممكنسه اوندن قايچىكز.
هر نه ايسه، «ههستيا» ي سهووم. نهوك بوكنج قىزى
باناده باقاردى كوزملى؛ ائى چاليشيردى. قناعى ايدى،
هله هپسندن اول كوزملى. سهويشه مز برسنه سوردى.
ايشك فرقه وارن قسطنى بندن آيرىق ايستهدى. بر
كيجه يمكدن صوگرا قادينلرى اودادن چيقاردى. سوزى
آچدى. همان جواب ويردم: ديدم كه، قوسطنى كل، شو
ايشه قارشما! يوقسه ايكمزده بوغولورز. بن ناموسلى
آدام، سنده اويله سگ... باقدى اولاجق ايش ده كل.
او راضى ايكن قارىسى يولى كسدى. پاپاسه آغلامش،
بانا مسلط ايتمك ايسته مش. نه ايسه بركت ورسين، بوراده
بردالانچى واردى. آدى امين بك ايدى. امين بك ايشك
فرقه وارمش. كوي آياغه قالديريرم بوفرها. مرامنه
ايرمهلى، ديمش! قوسطنى يه بر آقشام دالاننده چيقيشمش.
قىزده خبر كوندرمش، قاجيريرم ديمش. قىز بنى زانا
ايستوردى. نه ايسه «ههستيا» ايله نشانلاندق. اوچ آى
صوگرا نهولنه جكدك. آم، بن او وقت نشانلىمى قاينه آير،
بالغه چيقاردم. زواللى سهوينيردى؛ بانا يارديم ايتدىكى
اولوردى. اونك بختنه آغ آتاردق، اكلنيردك. مهتابده
كزديرردم. او وقت شوده گيزلر صانكه هپ بندى..
چوق چاليشدم، شويله بويله برآيده بو قولبه يي يابديردم.
نشانلىم باباسنك نهونده اوطورمامزى ايسته ميوردى.
بونى بانا كىزلى سويلهدى. اوچ آى صوگرا نهولندك.
كويدن آير بلارق بو قولبه يه صيغندق. بوراده رزقزى
ويرن الله، بر بن، برده قاريم! قولبه يه كلكيمزك ايلك
صباحى - هيچ اونو تمام - شو هر كونكى ده كيزدن بش
لبرالق بالق چكدم...
اختيارك كوزلرى ياشاردى. دهرين برصولوق آلىدى.

اختيارك نشئه سى يوقدى. چهره سنده كى يورغونلق
اونا آرتق چاليشمه جغى، ساعتلرجه كوره كلره آصيله.
ميه جغى آكلاتيوردى.

بانا تمىز جزوه سيله قهوه بيشيردى؛ مراق ايتمىكز،
ائى صودر. قايش داغىنكدر، ديهرك بر بارداق صوده
كتيردى. اختيارله قونوشمه يي پك ايستيوردم. معهود
اللى سنلر ينه كوزومك او كندن كچمكه باشلاديلر.
«بوكون چوقجه يورولش گيسين!» ديدم. كولومسيهرك
«بزه شيمدن صوگرا يورغونلقدن باشقه نه قالدكه...»
جوابيله كتفايتدى. فنجانى بارداغى قالديردى. يورومك
ايسته ين استاقوزلرى تىكنه نك آلتنه قاپادى، كلىدى.
هر حالده بندن يزار ده كلىدى. سوزى دولاشديرارق
قولبه سنى صوردم:

— سنك بو نهوك قاچ سنه لك؟

— اسكىمش برشى. بر يينه بر چيوى قاققده
ايسته م. بالقجى قولبه لكندن چيقاردىه قورقاسه ايدم اسكيدن
براز برشى وار ايدى. يابديرير، بو ياتيردم. شيمدى اونلر هپ
كچدى. بو اختيار وجودى بارينديرير. تام اوتوز بش
سنه لكدر.

— اولجه زرده اوطوروردك؟

— كنجلكده كوى ايچنده اودام واردى. چاغانوز
قسطنى اسمنده بر بالقجى ايله برابر چاليشيردىق. اونك
اوچ اودالى نهوينك براوداسى بنم ايدى. كيرا آلامازدى.
برابر ير ايچردك. قرق سنه لك بر حكايه! بن او وقت بوغازه
قادار كيدر قىليج آولاردم. چوق دفعه آدان بورايه
ترى سيلمه دن كورهك چكدىكم اولمشدر. صوگرا (براز
اوكنه باقارق دوشوندى) نهوت صوگرا بو قوسطنىك
قىزى سهووم...

سر كدشتك آلېم اولدوغنى اختيارك بوكونىكى يالىكز.
لغندن آكلادم. فقط سوزى ايصيتمق الزم ايدى. جواب
ويردم:

— يا، اويله سويله. ديمك سنكده باشكدن كچمش!

حزين بر نظرله بانا باقارق كولومسهدى:

آگاه اولدوغی ایچون صوردی. بو حکایه یی یمکدن صوگرا
آکلاتدم. اوته کی آرقه داشم شا کر، قاشلرینی چاتار قانا
عتاب ایدرجه سنه دیدی که:

— شو دیکمز لیدی استاقوزلری تاده کیزک دیندن
اغفال ایدرک چیقاردقن صوگرا دیری دیری تجربه
قویوب حاشلایان بشریت امین اول که هر تورلو اضطرابه
تحمل ایدر! حمد اولسون که بر استاقوز یاراتیلمادم!
زواللی اختیار ... ۲۸ ایل: ۳۳۰ علی سعاد.

دون ژوان و آلام افندی

آتی به درج استدی کمز سخته، مشهور مضحکه نویس
«مولیر» ک «دون ژوان» اسملی قومده سندن
ماخوذدر. دون ژوان، پک زیاده بورجی اولان
براصیلزاده در. بو سخته آلا جاقلیلرندن برینک مراجعتنه
قارشى دون ژوان ک اوینادینی او یونی مصوردر.

دون ژوان: خدمتجیلری سغانارهل ولاویسولت؛ موسیو دیمانش.
لاویسولت. — تجاریگز موسیو دیمانش کلدی،
سزکله کوروشه ک ایستور.

سغانارهل. — ینه پارا ایسته مه پی ده اونک عقلنه
کیم کتیردی. موسیو اوده یوق دیه مه دکمی؟

لاویسولت. — اوچ چاریک ساعت وار که دیمشدم؛
فقط حریف اینانمیور که.. آشاغیده اوطورمش، بکلور..
سغانارهل. — ایسته دیککی قادار بکله سین.

دون ژوان. — خایر، بالعکس، اونى بورایه کتیر یگز.
بویله، آلا جاقلیلردن کیزله نمک حقیقتا ک فنا بر حرکتدر.
داها ایسی اونلره بر قاچ شی ویریورمه لی. هم بن،
بر پاره ویرمه دن اونلری صارمانک قولای بیلیرم.
(موسیو دیمانش گیره).

دون ژوان. — اوح: موسیو دیمانش، کلنگز،
باقلم. سزی کورمکه نه قادار مسرورم. آداملریمه،
سزی هان کتیرمه دیکلری ایچون پک زیاده حدتله ندیم!
واقعا کیسه یه بی خبر ویرمه لیری امرایتمشدم، اما بوامر
سزک ایچون دکلدر، سزه نم بوتون قاپیلرم آچقندر.
دیمانش. — متدار یگزیم افدم.

دون ژوان (خدمتجیلرینه). — کستاخ چاپقینلر؛ موسیو
دیمانش ی خصوصى بر اودایه آلا جاقسگنز، آدمی طانیملی.

قوینندن قابا فقط تمیز بر مندیل چیقاردی. بللی ایتمک
ایسته مزکی، کوزلرینی سیلیدی. دیکلیوردیم:

— شوده کیزده باشقه حال واردر. روزکاری بخت
کیدر. نه دیه یم بیلمم که. قادین بر قاچ آی صوگرا حامله
اولدی. ینه چالیشیوردی. نه ایسه وقتی کلش، برکون بر
کیجه اوغراشدق. او کیجه هیچ کوزومک اوکندن کیتمز،
صاحلره قادار یاغور یاغدی. بن هؤک آرقه سنده کی اوفاق
مطبخ کبی یرده قالدیم. نه فنا بر کیجه ایدی. ده کیزله سیلیر
بر برینه قارشى کلیوردی. اوداده فنا سسلر واردی.
تلاشلرینی ایشید یوردیم. صباح اولدی، فقط بن خسته ایدم.
بوندن صوگراسی آرتق یوق.

اختیار تیره دی؛ صانکه توکاری اورپردی؛ دوام ایتدی:
— آرتق یوق. چونکه قادین ده چوجوق ده بیتمشلر.
دو قتورک کاغدی محله یه کتیدی.. ایسته اوکون بوکوندر
بن بوتربه یی بکله دم: قادین بوندن قرق سنه اول هانکی
اشیایی نره یه قومشسه اونک یرینی ده کیشتیرمه دم. بویورک
سزه قولبه نک ایچینی گوستردیم.

اختیاری تمقیب ایتدم. قاپیدن کیردک. بوراسی باشقه
برشیدی. رافلرده کی اشیا هم کوزهل هم پک تمیزدی،
پک منتظم دی. طاوایه، تجربه، مشربیه وارنجیه قادار
اوافاق بر موزه یی آندیران بوله سی برکیلار، یاخود بر
مطبخ مفرز کوشه سی کبی ایدی. دانتلی اورتولری
واردی. بالقجینک البسه سی دیوارده کی تحته یه پک منتظم
صورته آصیلشمیدی. طالعزم، تمیز لامبه سی بو حزن
یری کیم بیلیر نه وقتدنبری یالکز تنویر ایدیوردی. اوراده
اختیارک تمقیب ایتدیککی بر خیالک، آلان یاشایان بر طیف
روح پرورک دایما واوکوشه دن هیچ آریله دن کیره نی
قارشیلادیغی محسوس ایدی. اونک بوتون آثاری، بوتون
روحي او اشیا نکه هر برنده کیزلشمیدی. اختیار بالقجیه
بوندن صوگرا پک آز سوزسویله رک وداع ایتدم.

اواقشام، استاقوزلر قیپ قیرمیزی اونیفورملری،
اطرافنده کی قرم رنکی مایونزلریله سفره یی ترین ایتدیککی
صیراده بن بر خسته کبی متأثردم.
مسافر کلن آرقه داشلرمدن «ناصح» حاله داهاز یاده